

Tuhannen radan tavoite vaatii lakimuutoksia

Hallitusohjelman tavoitteena on saada Suomeen tuhat ampumarataa vuosikymmenen loppuun mennessä. Se edellyttää lainsäädännön muuttamista.

TEKSTI TUOMAS PELKONEN

Suomessa on nykyisin noin 670 ulkoampumarataa, kun niitä vielä 1990-luvulla oli yli 2 000. Nykyisistä ampumaradoista noin 300:lla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa. Ratojen, joilta ympäristölupa puuttuu, tulevaisuudennäkymät ovat epävarmat.

Suomen ampumaratojen ehdinko johtuu ennen kaikkea tiukoista ympäristölupakäytännöistä, jotka vaihtelevat voimakkaasti alueittain. Nykyisen ympäristölainsäädännön ja -lupaprosessin tulkinnanvaraisuus on antanut lupaviranomaiselle mahdollisuuden edellyttää muun muassa riskiin suhteutettuna tarpeettoman massiivisia suojausrakenteita ja tutkimuksia.

Nämä ovat lisänneet merkittävästi ampumaratojen ylläpitämisen kustannuksia ja vaikeuttaneet uusien ratojen perustamista.

Sääntely sisäministeriön

Uudessa hallitusohjelmassa on linjattu: ”*Sujuvoitamme ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä. Ulkoampumaratojen määrän tavoite on noin 1 000 ampumarataa vuosikymmenen loppuun mennessä.*”

Jotta tuhannen radan tavoitteeseen ja luvituksen sujuvoittamiseen voidaan päästä, tarvitaan muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön.

Nykyisin ampumaratalupa tulee sisäministeriön ja ympäristölupa ympäristöministeriön hallinnonalalta. Nykyinen ympäristölainsäädäntö on tulkinnanvarainen, ja sitä on täydennetty oppailla, joilla ei ole juridista statusta.

Esimerkiksi loppuvuodesta 2023 ilmestyi ympäristöministeriön osittain päivittämä Ampumaratojen ympäristölupaopas. Oppaassa on muun muassa heikennetty ratarakenteen määritelmää ja korostettu pohjavesialueilla sijaitsevien ratojen tarkkailuvaatimuksia. Pelkona on, että opas tulee entisestään kiristämään ratojen vaatimuksia paikkakunnilla, joissa ampumaratatilanne on kaikkein huonoin.

Oppaan ajoitusta voidaan pitää erikoisena, sillä se on julkaistu hallitusohjelman julkistamisen jälkeen, mutta se ei tue hallitusohjelman tavoitteeseen pääsemistä.

Merkittävin keino ratatilanteen parantamiseksi olisikin ampumaratojen lupasääntelyn siirtäminen kokonaisuudessaan sisäministeriön alaisuuteen.

Ampumamelun arviointi uusiksi

Muutoksen yhteydessä tulisi myös uudistaa ampumaratoja koskevaa lainsäädäntöä muun muassa melun osalta. Pää tavoitteena tulisi olla se, että ympäristöriskien tarkastelu perustuisi objektiiviseen riskinarviointiin, joka olisi tieteellisesti perusteltavissa. Nykytilanteessa tämä ei aina toteudu lainsäädännön tulkinnanvaraisuuden vuoksi.

Ampumamelua koskevan lainsäädännön muutoksella olisi suuria vaikutuksia ratojen ympäristölupien järjestyntymiseen. Ampumaratamelun nykyinen, laukauksen enimmäisäänitasoa mittaava arviointisuure kohtelee pientä ampumarataa samalla tavalla kuin suurta. Ampumamelun todellista häiritsevyyttä kuvaisi paremmin koko vuoden meluarviotasoa kuvaava suure, joka huomioi radan laukausmäärät ja laukausten jakautumisen eri vuorokaudenajoille.

Tästä muutoksesta olisi iso etu etenkin pienille ja keskikokoisille ampumaradoille, jotka sijaitsevat suhteellisen lähellä asutusta. Ampumamelu on yleisin syy valittaa radan ympäristöluvasta.

Lupasääntely tulisi siirtää kokonaan sisäministeriön alaisuuteen.

Hallitus haluaa lisää ampumaratoja ja niille sujuvampia lupakäytäntöjä, näin on kirjattu hallitusohjelmaan.

Mallia Ruotsista

Mikäli edellä mainitut muutokset tehtäisiin, lupajärjestelmä olisi lähempänä Ruotsin mallia. Ruotsissa pienet ampumaradat selviävät hyvin köykäisellä ilmoitusmenettelyllä, ja ratojen, joilla ammutaan alle 5 000 laukausta vuodessa, ei tarvitse tehdä ilmoitusta ollenkaan. Suuremmilta radoilta edellytetään ympäristölupa.

Lisäksi ympäristöviranomaisten suhtautuminen vaikuttaa olevan Ruotsissa huomattavasti kevyempää kuin Suomessa. Toimenpiteiden ja tutkimusten tarpeellisuutta arvioitaessa huomioidaan myös taloudelliset tekijät. Esimerkiksi pohjavesialueilla jo sijaitsevilla haulikko- ja kivääriradoilla ei ole edellytetty toimenpiteitä.

Myös melun osalta ohjearvot ovat huomattavasti sallivampia kuin Suomessa. Ohjearvoille on annettu vaihteluvälit riippuen siitä, onko kyseessä vanha vai uusi rata, ja kuinka suuri on sen laukaussäärä. ■

Ohjeet radan perustamiseksi

Jos haaveissa on perustaa ampumarata, niin parhaana neuvona voisi antaa, että kannattaa hyvissä ajoin turvautua Metsästäjäliiton tarjoamaan asiantuntija-apuun. Asiantuntija osaa arvioida, miten valittu maa-alue sopii ratakäyttöön ja mitä kaikkia selvityksiä ja toimia radan perustaminen todennäköisesti tulee vaatimaan.

Jos tulevan radan maa-alue ei ole optimaalinen, niin kannattaa laittaa jäitä hattuun, antaa ajan hieman kulua ja odottaa, että lainsäädäntömuutosten osalta tapahtuu liikehdintää parempaan. Lainsäädännöllisiä muutoksia nimittäin on tapahduttava, jotta hallitusohjelman tavoitteisiin voitaisiin päästä.

Yksityiskohtaiset ohjeet radan perustamisesta ovat luettavissa verkossa osoitteessa jahtimedia.fi